

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum II. Decretalium, Per Triginta Titulos Distributum, In Quo Agitur
De Judiciis, Foro Competenti, Libelli Oblatione, Mutuis petitionibus, ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 3. An scriptura, asservata in Archivo publico, veniat nomine instrumenti
publici?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73001](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73001)

ticum sigillum habuerint, per quod possint probari) non videntur nobis alicujus firmitatis robur habere. Nam ex hoc textu communiter deducunt Authores, scripturam privatam, quantumvis non sit scriptura publica; æquivalere tamen illi quoad fidem faciendam, si *authentica* sit; adeoque meritò venire *instrumenti* nomine, etiam strictè sumpti, si attendatur rubrica hujus tituli, & jus scriptum; adeoque etiam in statutis, ut si quod esset de solvendis gabelis ratione instrumentorum. Quando autem censi debet *authenticum*, seu fidem faciens? constabit à n. 1789.

§. 3.

An scriptura, asservata in Archivo publico, veniat nomine instrumenti publici?

1786. **R**esp. si instrumentum publicum sumatur strictè pro scriptura, quæ cum solennitatibus (de quibus à n. 1789.) confecta est, non quamlibet scripturam in archivo publico asservatam, esse instrumentum publicum; plures enim scripturæ inibi asservantur, quæ nec manu Notarii publici, nec cum aliis solennitatibus juris, confectæ sunt: si autem sumatur pro scriptura, quæ non minus, ac scriptura, solenniter confecta, fidem plenam faciat, affirmandum esse, quòd sit scriptura publica, faciens testimonium publicum, ut colligitur ex Authent. *Ad hæc, C. de fide instrument. ibi: Ad hæc ex his literis, quibus adversarius tuus vivitur, & profert, rectè petis examinationem fieri. Item & charta, que profertur ex Archivo publico, testimonium publicum habet. V. dicenda à n. 1856.* quibus positis:

1787. Notand. ex Everardo *de fide instrumentorum c. 2. instrumentum publicum, scripturam publicam, & scripturam authenticam, in rigor differre.* Cum enim scriptura esse possit alia solenniter confecta manu Notarii, alia non, quantumvis hæc asservetur in Archivo publico; illa utique in hoc differet ab ista; at illa propriè est instrumentum publicum, acceptum in rigore instrumenti strictè sumpti, ergo instrumentum publicum strictè sumptum differt à scriptura publica, seu scriptura faciente publicum testimo-

nium, carente qualitate, confectionis à Tabellione; & quoniam scriptura esse potest *authentica*, seu quod idem est, *originalis* (ut notat Pirhing *b. t. n. 4.*) quin asservetur in Archivo publico, etiam scriptura publica hoc titulo differet ab illa. Cæterum instrumentum Authenticum in genere definit Wagnereck *b. t. in Rubric. Not. 5.* quod per se fidem facit, sive ex appositione sigilli authentici; sive alio modo ita, quod ad sui validitatem non requirat aliud adminiculum. Nam *Authenticum* idem videtur, ac *ex se auctoritatem habens.*

Dices: scriptura rationem *publici* solum habet ab eo, quòd confecta sit à persona publica, ad eam conficiendam habente auctoritatem; sed hoc non habet scriptura ex eo præcisè, quòd asservetur in *Archivo publico*; ut tenet Panormitanus apud Haunold. *tom. 5. de jure, & justit. tr. 4. n. 362.* negans scripturam asservatam in Archivo publico esse instrumentum publicum, aut scripturam publicam; ergo scriptura ex eo præcisè, quòd asservetur in Archivo publico non habet rationem *publici*, seu non est scriptura publica. Resp. *publicitatem* instrumenti, vel scripturæ, quoad usum termini in hac materia, pendere à dispositione, & usu juris; & considerari posse vel formaliter, vel virtualiter, seu in ordine ad vim, & effectum legitimæ probationis in judicio, quo posito:

Resp. N. ma. Nam ex communi DD. ut notat Haunold *cit. n. 362.* scripturam publicam facit, non tantum hæc qualitas, quòd sit scripta à persona publica; sed etiam ista, quòd asservetur in loco publico; sed Archivum publicum est locus publicus; ergo non tantum scriptura scripta à persona publica, sed etiam asservata in Archivo publico est scriptura publica; & quidem formaliter; quamvis autem non sit formaliter instrumentum publicum, cum careat qualitate scripturæ manu personæ publicæ, à quo formaliter habet rationem *instrumenti* præcisè sumpti: est tamen *virtualiter*, nimirum quoad effectum, & vim probationis legitimæ in judicio. Un-

Unde, quando *L. 20. C. h. t.* dicitur: *comparationes literarum ex chirographis fieri, & aliis instrumentis, que non sunt publicè confecta*, solum colligitur, ejusmodi comparationes, & transumpta, quæ non sunt publicè confecta, non esse formaliter *instrumenta publica*; cum quo stat esse scripturas *publicas*, si afferentur in Archivo publico.

ARTICULUS II.

De requisitis ad valorem instrumenti publici à persona publica confecti.

1789. **C**um instrumenta publica plenam fidem faciant, ut dicemus à n. 1818. extra dubium est, plura requiri non tantum in ipso scripto, seu scriptura confecta, sed etiam ex parte illam conficientis; cujus ratio ex eo sumitur; quia quod unius hominis scripturæ (quæ est quasi testis mortuus, & inanimatus) plena fides adhibeatur, etiam in præjudicium Tertii, sine alia viva voce, & adminiculo, est valde exorbitans à jure communi; cum ejusmodi fides, nec scripturæ, aut sigillo alicujus Magistratus haberi soleat, ut dicitur *c. post cessionem 7. de probat.* ubi dicitur literis Judicis ordinarii (v. g. Episcopi) credendum esse sic, ut illi standum sit donec contrarium ostendatur, sed in quæstione non cedente in præjudicium alterius; de hac enim ibi nihil definitum est; cum quæstio mota duntaxat fuerit, an *W.* communicatus fuerit? dum procurationis officium assumpsit: cum, inquam, hoc valde exorbitans sit; omnino necessarium fuit, ut, cum tales scripturæ conficiuntur, tam in ipso instrumento confecto, quam etiam in Conficiente plura exigerent ad ejus valorem, ut gravia aliorum præjudicia, contra quos, vel à quibus producuntur, justitiâ naturali id exigente, caverentur; quibus positis:

§. 1.

De requisitis ex parte conficientis instrumentum publicum.

1790. **C**ommunis tenet, non à quolibet

Tom. II.

validè confici posse instrumenta publica; sed ad hoc necessariam esse personam publicam, quæ ad id auctoritatem habeat ab eo, eo qui talem ei vim jure concedere potest. Tales porro personæ publicæ sunt Notarii, seu Tabelliones. Nomen *Notarii*, teste Suetonio in *Galba c. 5.* illis olim applicabatur, qui notis quibusdam, & compendiis dictionum, Syllabarum, & literarum aliquid breviter perstringere, non omnibus literis integrum perscribere solebant; in eadem significatione accipitur in *L. Lucius ff. de milit. testam.* ubi hæc habentur: *Titius miles Notario suo testamentum scribendum notis dictavit*; hoc est, *per literarum compendia, seu breviaturas.* Nunc autem dicitur *Notarius*, à notando, & est persona publica, ad quam spectat negotia hominis, publicè, & authenticè in publicam, & authenticam formam redigere. Cæpit hoc munus in Ecclesia à S. Clemente, qui septem Notarios creavit, ac divisit per septem Romæ urbis regiones, à quibus etiam Regionarii dicebantur, ut martyrum cruciatus, & mortes describerent. Dicitur à regione: est autem Regio vicus civitatis. Unde regiones Romæ appellari cæptæ à similitudine illarum regionum, in quas orbis dividitur. Cum verò ab Antero Papa statutum fuerit, ut eorum scripta in Scriptoriis Ecclesiæ servarentur, hinc forte *Scriptarii* appellati sunt, *c. Ad audientiam, de prescript.* ubi gloss. Prothonotarius, inquit, est primus, seu princeps Notariorum, habens dignitatem. Tabellio, ut notat Pereyra in *Elucidar. n. 507. §. est autem*, est publica persona, sacramento adstricta civitati, rationes, & acta in formam publicam redigens, à principe ad hoc officium deputatus, & confirmatus: & potest sic definiri: *Est persona publica, habens officium scribendi instrumenta super contractibus, vel aliis rebus ad faciendam fidem super eisdem.* Quamvis autem aliqui distinguant

M m m

inter